

Kmečka trgovina

Gospodarski stiki z inozemstvom se poživljajo

Na tem mestu smo že nekajkrat poročali o trgovskih pogajanjih, ki jih vodi naša država z inozemstvom zaradi pozitivne obojestranskih trgovskih odnosov. Zadnje čase vzbujajo posebno pozornost prizadevanje Italije, da bi se poglabila medsebojna trgovina med našo državo in njo. Italijani pošljejo sedaj k nam več trgovskih delegacij, ki bodo prešturirale, na kak način bi se dal dvigniti uvoz italijanskih industrijskih izdelkov v našo državo ter izvoz naših kmetijskih pridelkov v Italijo. Italijani se zavedajo, da se da dobiti političen vpliv samo potem gospodarskih stikov. Glede tega imajo dober zgled v Nemčiji. Poleg Italijanov si močno prizadeva tudi Češkoslovaška, da bi povečala uvoz kmetijskih pridelkov iz naše države. V Pragi zaseda skupni češkoslovaško-jugoslovanski trgovinski odbor, ki razpravlja o teh vprašanjih. Za našo državo pride v poštev povečanje izvoza žita, sadja, povrtnine, lana, konoplje, živine, nekaterih vrst lesa, tanina, rud in usnja. Nedavno smo tudi poročali, da nameravajo Angleži in Francozi v večji meri izvažati iz naše države kmetijske pridelke. Če se bo naša trgovina res tako razvila, kakor to obetajo sedanja pogajanja, potem je pričakovati, da bomo dobili za naše poljske pridelke, živinorejo in les veliko odjemalcev, da bo tega blaga še premalo.

Živina

Povpraševanje je precejšnje po pitanih volih, dočim za drugo živino ni posebnega zanimanja, za teleta pa je cena celo nekoliko padla. Na naših sejmi je položaj nekoliko boljši, ker se slika v parkiranjih na Hrvaškem vedno bolj širila ter je ta bolezen dospela celo že v zagrebško okolico. Pojavila se je namreč v občini Sesvete. Stroga zapora za promet z živino na Hrvaškem je prisilila naše kupce, da kupujejo domače blago. Na zadnjih sejmi je bil položaj sledeč: Kranj: vol 6.50, 6 in 5 din, telice 6, 5.50 in 5 din, krave 5, 4.50 in 4 din, teleta 7.50 in 7 din. — V Bianci: vol 4—5 din, junci 3.50—4.50 din, krave 2.50 do 3.50 din. — V Metliki: vol 4.50—5.50 din, junci 4—4.25 din, plemenske krave 4.50—5 din, klavne 4—4.50 din. — Novo mesto: cena pitanih volom je bila precej visoka 5—6.50 din, pri slabši klavni živini pa je precej nazadovala; prignanih je bilo 268 glav, prodanih pa le 23 glav goveje živine. — Lendava: cena živini je padla zaradi pomanjkanja krme in zaradi poplavl Mure; biki 3.50—5 din, krave 1.50—3 din, telice 3.75—5.50 din. — Turnišče v Prekmurju: biki 5 din, krave 1.75—3 din. — Brežice: debeli vol 5.50 din, junice 4 din, teleta 5 din, krave 3.50 din. — Št. Jurij pri Celju: debeli vol 5.50—6 din, plemenske krave 4.50—5 din, telice in junci 4.50—5 din, plemenske krave 4.50—5 din, krave III. vrste 2.50—3 din. — Planina pri Sevnici: vol 6.30, 5.50 in 4 din, telice 6, 5 in 4 din, krave 5, 4 in 2—3 din, junci 3—4.50 din.

Sejmi na Hrvaškem. Kakor že omenjeno, je v Slavoniji silnava, ki se je približala že Zagrebu, tako da so sejmi v večjem delu Hrvaške prepuščeni. Na zadnjem sejmu v Zagrebu so se prodajali biki po 4.50—5 din, krave za klanje 3.50—4 din, klobasice 2.75—3.25 din, telice v mesarske svrhe 3.50—6 din, za rejo 1000—1300 din komad, vol 4.50 din, bosanski 3.25—3.50, teleta žive teže 5—6.25 din, mrtve teže 7—9 din. Pri teletih je padla cena za 50 p. Na splošno je bilo na sejmu malo zanimanja.

Položaj na inozemskih trgih. Za našo živino rejo postajajo važni sejmi na Reki, ki jih je Italija uvedla. Na te sejme pošilja živino naša država in Mažarska, prihajajo pa nanje kupci iz vse Italije. Na zadnjem sejmu so bile cene naslednje (v lirah): vol 3.85—4, krave 3.05—3.30, mlada živina 3.70—3.85. Na sejmu je bilo zelo malo kupcev ter se je živina slabo prodajala. — Na Dunaju se je prodajala živina iz Jugoslavije po sledečih cenah (RM): vol 0.60—1, biki 0.63 do 0.79, suha živina 0.40—0.52, krave 0.54 do 0.75. Trgovanje je bilo zelo živahno.

Konji

Na Hrvaškem imajo konji naslednjo ceno: par lahkih konj 5000—6000 din, par srednjih konj 7000—8000 din, par težkih konj 11.000—12.000 din. Zrebeta lahke pasme 1800—2000 din, težke pasme 2500 din komad. Konji za klanje 1 kg žive teže 2—3 din.

Svinje

Kupčija s prašiči se razvija zelo povoljno. Cena je stalna in razmeroma visoka, povpraševanje je zlasti po mladih prašičih veliko. Na svinjskem sejmu v Ptujju je bilo pripeljanih 86 komadov prašičev, prodanih 37 komadov; cene: pršutarji 7.25—7.50, plemenske svinje 6.25—7 din, mladi pujski 6—12 tednov stari 65—140 din komad. — Na Dolenjskem so svinjske cene zelo ugodne. Na sejmu v Novem mestu je bilo prignanih 387, prodanih pa 315 prašičev, večinoma mladih pujskov. Cena je bila pujskom v starosti 7 tednov do 3 mesecev 70—150 din za komad. — Na Gorenjskem se prodajajo špeharji po 10.50, pršutarji po 8 din. — V Zagrebu so svinjske cene sledeče: pitane domače svinje 9—10 din, sremške 9—10 din, pršutarji 7—8 din za 1 kg žive teže. Zaklane svinje debele 10.50—12 din, odojki (mladi prašiči) 60—120 din za komad. — Na inozemskih tržiščih je trgovina s svinjami zelo živahna. V Pragi se prodajajo debele svinje iz Jugoslavije (v čeških kronah) po 6.20—6.70. — Na Dunaju so dobili naši izvozniki (v RM) za prvovrstne pršutarje 0.92—0.95, za plemenske svinje 0.98—1.06, za banaške pitane svinje pa 1.05—1.10. — Mariborski svinjski sejem. Na zadnji sejmu je bilo prignanih 111, prodanih pa 60 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 95—130 din, 7—9 mesecev 140 do

170 din, 3—4 mesece 190—260 din, 5—7 mesecev 300—430 din, 8—10 mesecev 440—550 din, end leto 710—820 din za komad; 1 kg žive teže 6.50 do 8 din, 1 kg mrtve teže 8.50—11.25 din.

Ovčja volna in kože

Neoprana ovčja volna se prodaja po 28—32 din, oprana volna je po 35—38 din 1 kg. Goveje sirove kože se trgujejo sedaj po 12, telečje kože tudi po 12, svinjske so po 8 din za 1 kg.

Živinska krma

Cena živinske krme se je sedaj, ko je že dovolj novega sena, zopet znižala na običajno višino. Kislo seno je po 35—40 din, sladko seno po 40—45 din, siama pa po 30—35 din za 100 kg.

Hmelj

Iz prvega poročila srednjeevropskega hmeljskega urada v Zatuju za 20. junij vidimo, da je stanje hmelja v vseh krajih zaradi slabega vremena bilo v zaostanku. Splošno se ugotavlja nenakana rast in šele zadnji dnevi so prinesli izboljšanje. Vseposod ugotavljajo veliko škodljivcev, katerih pobijanje se je začelo. — Na naših hmeljskih nasadih je posebno veliko hmeljske uši. Letos je sploh tako zvano »ušivo leto«, listne uši so napadle vse rastline, posebno še sadno drevje, največ škode pa delajo na hmelju. V Dravski dolini se pojavlja tudi peronospora, pa so uši in peronospora nekatere nasade tako zdelale, da so lastniki sploh že opustili vsako borbo proti tem škodljivcem ter pridelka skoraj sploh ne bo.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Kuluk. N. N. iz Sv. L. Predpisi o kuluku se niso v zadnjih letih nič spremenili. Višina napovedanih davkov, po kateri se določa število enot, odnosno dni osebnega dela, je še vedno ista, vsled česar sme občina zahtevati »kuluk po starem« — seve, ako je bil »po starem« pravilno odmerjen. Od dotičnika, ki plačuje nad 200 din letno neposrednih davkov, sme občina zahtevati tri enote ljudskega dela po dva dni, torej šest dni.

Kako doseči zaščito, ako je upnik noče priznati. Ivan U. v P. Leta 1931 ste si od mnogobogatejšega posestnika izposodili 10.000 din proti 6% obrestim, plačevali ste te obresti do leta 1935, prosili nato upnika za zaščito in mu poslali novi obveznici, pa Vam ju je vrnil ter zahteva potom odvetnika plačilo cele glavnice, vseh zaostalih 6% obresti ter stroškov odvetniškega opomina. — Pri danem položaju se Vam ni ničesar bati. Dokler ne bo izvršena zamenjava starih dolžniških listin z novimi obveznicami, lahko v primeru, ako bi Vas upnik tožil na plačilo navedene terjatve, ugovarjate, da ste zaščiten kmet in da Vam upnik še ni izročil obračuna in nove obveznice. Svetujemo Vam, da si obračun napravite sami po navodilih, ki smo jih že večkrat dali, ter nakažete upniku prvi dve anuiteti. Dolžni pa ste privatnemu upniku anuiteti plačati šele po zamenjavi listin, za katero mora skrbeti upnik sam in Vam ni treba v tej smeri ničesar ukreniti. Opozarjamo, da pritičejo privatnemu upniku od 24. novembra 1933 do 26. septembra 1936 le enodostotne obresti, od 27. septembra 1936 naprej pa triodstotne. Več plačane obresti za čas od 24. novembra 1933 naprej lahko odštejete od prve anuitete. Ponavljamo, da Vam zaenkrat ni treba ničesar ukreniti, marveč mirno čakajte; seve ne smete zamuditi razprave o eventualni tožbi, ker boste sicer kontumacirani in morali vse plačati.

»K. J. plačljivo.« Na prošnjo ste hranili nek denar za nekega prevzičkarja. Sosed je zvedel za ta denar ter prosil prevzičkarja, naj mu ga posodi; prevzičkar mu je posojilo obljubil, nakar je prišel sosed k Vam, češ, naj mu izročite prevzičkarjev denar. Poslali ste najprej svojega posla k prevzičkarju vprašati, ali je res »obljubil posojilo« in ko je prevzičkar odgovoril: »obljubil sem ja, samo če bode vrnil«, ste denar izročili sosedu. Sosed denarja doslej še ni vrnil, njegovo posveto bo šlo na dražbo, prevzičkar pa Vam grozi s tožbo, češ, da mu morate Vi denar vrniti. — Po našem mnenju bi morali Vi prevzičkarja določno vprašati, ali smete njegov denar izročiti sosedu, odnosno bi bil moral prevzičkar točno izjaviti, da ga smete izročiti. Izjava »obljubil sem posojilo« ne vsebuje ovlaščenja za izplačilo denarja. Zato jamčite prevzičkarju za povračilo denarja. — K sodišču Vam ni treba hoditi in

lahko pustite zadevo kar v miru, kar se tiče prevzičkarja. Pač pa primite sosedu, naj na kak način spravi skupaj potrebno vsoto; morda Vam prodaja, odnosno izroči v kritje kake pridelke, in sicer hitro — preden mu bo posveto prodano.

Kupec zahteva plačilo celotnega dolga ali pa vrnitev prodanega zemljišča. Franc S. v V. Leta 1930 ste kupili posveto za 20.000 din, plačali doslej 15.000 din, ostanka pa niste mogli radi ponovnih elementarnih neugod. Prodajalec Vas toži na plačilo celega ostanka ali pa na vrnitev posveta. — Ako je prodajalec kmet po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov, sme res od kupca — ako je tudi kupec bil kmet — zahtevati, naj se mu zemlja vrne; v tem primeru je prodajalec upravičen, zahtevati od kupca zakupnino kot odškodnino za uživanje zemlje; če pa je iz naslova odplačila prejel več, kot bi znašala zakupnina, mora razliko kupcu vrniti. — Zaščita Vam v tem primeru nič ne pomaga. — Tudi nimate pravice izgovoriti si plačilo ostalih 5000 din v štirih obrokih. — Posojilo bi dobili le na prvo mesto, odnosno bi se morala istočasno zbrisati zastavna pravica v prid sedanjega upnika. — O navedenem zahtevku upnika-prodajalca ni dopustna tožba in pravdna pot, marveč izda sodišče odločbo po nepravdnem postopku, v katerem trpi stroške eventualnega zastopnika (odvetnika) vsak sam. Ugovarjajte radi tega nedopustnost pravdne poti.

Ivan Hrčič. Odgovor na Vaše vprašanje najdemo v »Slov. gospodarju« z dne 15. junija t. l.

Zaplenba čevlarskega stroja radi izvrševanja obrti brez dovolitve. P. M. v M. Tekom poldruga leta ste se naučili čevlarskega dela, kupili ste si čevlarski stroj in orodje, oblastne dovolitve za izvrševanje čevlarske obrti sicer nimate, a jo vzlic temu izvršujete, ker ste k temu prisiljeni, ko se drugače ne morete preživljati. Radi sušmarstva Vas oblast preganja, grozi s kaznimi in zaplenbo stroja. Na posamezna vprašanja Vam odgovorjamo: Pod daniimi pogoji ne boste mogli dobiti oblastne dovolitve (»obrti«), ker Vam manjka predpisana učna doba, pomočniški in mojstrski izpit. Nič ne pomaga, da v vsej fari ni drugega čevljarja, da ste radi poškodovane roke za težko delo nesposobni in da bi morali sicer beračiti. Tudi na stričevo ime ne boste mogli dobiti »obrti«, niti je ne smete izvrševati izven kraja njegove obratovalnice. Prošnja na bansko upravo Vam ne bi nič pomagala. Oblastvo Vas res sme radi sušmarstva kaznovati in eventuelno tudi zapleniti stroj. Utemeljeno pa je upanje, da grožnje ne bodo izpolnjene, odnosno da bo pristojni gospod baš radi opisanih razmer »zatisnil oko«. — Ako bi Vi ostali brez sredstev, odnosno dohodkov, bi res morala za Vaše preživljanje (ko nimate otrok ali staršev, ki bi mogli za Vas skrbeti), navsezadnje skrbeti pristojna občina.

Bogatejšima dolžnikoma priznana zaščita na pram revnejšemu upniku. Mihael P. v K. — Ste lastnik 6 orolov slabe pridelave zemlje, skrbeti morate za bolešno ženo, štiri otroke in mater; Vaša dolžnika pa, ki Vam dolgujeta 12.000 din, sta lastnika 10 orolov prvovrstnih zemljišč ter imata skrbeti le za eno prevžitkarico. Sodišče je dolžnikoma priznalo zaščito, ker sta dolžnika, odt. občina zamolčala nekaj zemlje in vinograde ter vničarilo ter so cenili razen tega vse zelo nizko, cenili. Vi ste za vse to zvedeli šele letos in dne 22. marca vložili pritožbo na okrajno sodišče, pa je bila zavrnjena kot zakasnela. — Ločiti je vprašanje, ali dolžnikoma v splošnem pritiče zaščita po uredbi o illevidaciji kmetijskih dolgov, in vprašanje, ali jima v konkretnem primeru napram vaši terjatvi ne pritiče, ker sta v boljšem gnotnem položaju nego Vi. — Zoper odločbo sodišča v prvem vprašanju je bila možna pritožba na okrajno sodišče do 30. marca letos. Čudno se nam zdi, da je bila Vaša pritožba kot zakasnela zavrnjena, čeprav ste jo vložili že 22. marca. Pogledajte na dohodni zaznamek na Vaši vlogi, ali je res do 30. marca dospela na sodišče. V tem primeru bi Vam utegnili pomagati le tako zvana sindikatna tožka. Smatramo pa, da je za Vas važnejše drugo vprašanje. Niste nam povedali, ali ste doslej že predlagali, naj sodišče o tem odloči, da sta dolžnika v boljšem gnotnem položaju nego Vi. Tak predlog lahko stavite vsak čas. V primeru, da ste to že storili in je sodišče že izdalo pravomočno odločbo, bi lahko predlagali obnovo postopanja, ako ste zvedeli za gotovo omenjene nove činjenice (zamolčano imovino). Po civ. pravilnem postopku je sicer tožba za obnovo treba vložiti v strogem roku enega meseca od dne, ko je stranka zvedela za nove činjenice; upajmo, da bo v Vašem primeru, ko gre za predlog v nepravilnem postopku in meji zamolčanje imovine od strani dolžnikov skoro na kaznjivo dejanje, sodišče stvar vzelo ponovno v pretres.

Ugodna prodaja zdravilnih rastlin. I. Jager. Žal nam niso znani naslovi inozemskih trgovcev, odt. drogerij, katerim bi mogli zdravilna zelišča prodajati po boljši ceni kakor našim. Prosite za podatke trgovsko zbornico v Ljubljani. — Zdravilne rastline lastnega pridelka (odn. od Vas nabrane) smete do vrednosti 1000 din izvažati brez plačila carine in brez kaknega posebnega dovoljenja.

Pomoč (brez listinskega dokaza) pri vzpostavitvi pogorele hiše. J. H. v K. Ko je tašči pogorela hiša, ste ji pomagali z delom in denarjem, da jo je zopet postavila. »Pismenega« nimate o tem ničesar. Na drugi strani Vam je tašča isto tako brez zapisa (le ustno) obljubila svoje posestvo po smrti. — V kolikor vprašate, ali tašča vziče tej obljubi zapusti posestvo ali hišo drugemu otroku, Vam odgovorjamo, da to lahko stori; saj bil celo pismeni testament smeja preklicati ali spremeniti. Le dedne pogodbe, sklenjene pred notarjem, so nepreklicljive. — Ni se Vam pa bati,

da bi bil zgubljen denar in delo, ki ste ga prispevali za hišo. Zahtevali boste lahko povračilo denarja in primerno plačilo za delo (po treh letih le iz naslova obogatitve) od zapuščine, in če ne boste mogli svojih zahtevkov dokazati s pričami, bo eventuelno zadoščalo Vaše zaslišanje kot stranka.

Kopanje zemlje do meje, povzročanje plazu sosednega vinograda. Matevž P. Na svojem svetu sme lastnik kopati zemljo kakor hoče, a s to izjemo, da zemljišča ne sme poglobiti tako, da bi izgubilo sosedovo zemljišče potrebno oporo (razen če poskrbi pri kopanju za drugačno zadostno utrditev). Povzročanje plazov je po našem mnenju vsekakor smatrati za izgubo potrebne opore, vsled česar ste upravičeni, lastniku zemljišča prepovedati omenjeno kopanje tik do meje. — Ako kopije meja na lastnem svetu, sme z izkopano zemljo poljubno sam razpolagati. — Pozidanje javne poti s kamnom menimo, da je vsakemu dovoljeno, vendar Vam svetujemo, da si predhodno prikrbite zadevno dovoljenje od strani župana.

Meja je samovoljno prestavil mejnike in zapri staro pot. Anton C. v L. Ako ste Vi in Vaši predniki res že 60 let uporabljali omenjeno pot, javno, brez prošnje in sile, tedaj ste pravico do poti priposestovali in morete v primeru, ako bi Vam kdo uporabo poti branil, dotičnika tožiti s tako zvano konfesorno tožbo na priznanje Vaše pravice. — Ako pa smatrate, da teče pot po Vašem svetu, odt. da je meja prestavil mejnik v Vaš svet, predlagajte sodno ureditev meja, kar morete storiti brez odvetnika, ki ga mora v tem postopanju plačati vsak sam, razen, ako je bil postopek povzročen z motenjem mirne posesti, v katerem primeru sme sodišče naložiti stroške postopka docela motilecu.

Prevžitkarja nežeta odstopiti, odt. prodati svojih pravic. Jožef O. v G. Prodajalca posestva sta si pridržala desmrtno stanovanjsko pravico v eni sobi. Naknadno sta se sicer preselila na neko drugo posestvo, sobo zaklenila in Vam je nočeta odstopiti, čeprav bi jo Vi nujno potrebovali. Prav za prav bi jo odstopila, a le proti neprimerno visoki odškodnini. — Žal ne morete prisiliti prevžitkarjev, da Vam odstopita omenjeno sobo, tudi ne proti primerni odškodnini. — Ako v sobi res trohita pod in strop, ker je vedno zaprta, smete — ako se Vam res radi tega dela prekomerna škoda — zahtevati od prevžitkarjev, da jo po potrebi primerno zračita ali Vas v to pooblastita.

Pregon črvov iz lesa. Franc N. iz D. Črve iz lesenih sten boste morda pregnali s prepleskanjem s primešanjem kake ostre tekočine (terpentina); bolj učinkovito bi bilo uničenje črvov z žico, s katero bi morali skušati doseči črva v lesu. — Dostop črvov v nove deske boste preprečili z že omenjenim prepleskanjem (s terpentinom).

čevljarja in slaščičarja, ter nekaj sosedov. »Pst!« je šepnil Tinček, »ne gani se!«

Ko so zasledovalci prišli do njunega drevesa, so se ustavili, razjahali, privezali konje k deblu in posedli v krogu. Nabasali so svoje pipe, kadili in se živahno razgovarjali o beguncih. Dečkoma je zastajal dih.

Napeto sta prisluškovala. Menili so se, da sta brčkone krenila na desno, v mesto, od koder so ju privedli. »Ha,« je rekel čevljar, »če ga dobim, bom rezal trakove z njegovega hrbita!« — »In jaz bom delal iz svojega smrkavca klobasice in čevapčice!« se je ustil branjar. Na drevo pa ni pogledal nobeden.

(Dalje prihodnjič)

Našim malčkom

Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

Splezala sta na drevo in se skrila v njegovih košatih vejah. Ptiki so jima delali

25

družino. Daleč naokoli ni bilo videti žive duše. Pokrajina je bila pusta in skalovita.

Nenadoma pa je Tinček prestrašeno vzkliznil: »Za nama gredo!« Res, preko planote je pridrvel trop jezdecev. Ko so se približali, sta spoznala svoja gospodarja,

Slabi redi

Oče: »Pavel, tvoji redi v spričevalu pa se niso prav nič izboljšali.«

Pavel: »Da, oče, boš moral res zaropetati z gospodom učiteljem, če ne bo še naprej tako kvaril moje spričevale!«

Skrivalnica

Kje je gostilničar?